

шила да отида на лъкар, но червеният предвестник туберкулозата ме изпревари. Свѣтла, въ който се канѣх да отида на лъкар и си направя рентгенов преглед, получихъ кръвоизлиянието. Както се бѣх навела и нареждахъ макаронитѣ нѣщо сладниково, топло заклокочи въ гърлото ми и устата ми се напълниха съ кръвъ.

— А майка ти!

— Тя нищо не знае. Защо да я тревожа! Пише ми да си отида на село, за да ми се порадвала. Настина, много отдавна не съмъ си ходила. Като излѣзна отъ тукъ, ще отида непременно. — Остра кашлица я задави. Извади джebния си плювалникъ и плю в него.

— Другата нова болна — извика служещият. Вратата на канцеларията се отвори и излѣзна една дама придружавана отъ мъжъ. Бѣше пълна, съ силно гримирано лице.

— А, тази дебела персона болна ли е!

— Колко дебели персони се разболяватъ. Туберкулозата е вседѣща.

Свѣтла влѣзна въ канцеларията, а азъ отидохъ при лъкарката.

— Вие вече сте здрава, — ми казва тя, пишейки нѣщо въ болничния ми листъ. — Бацили нѣмате. Всичко е калцирано у васъ. Трѣбва, обаче, да живѣте редовенъ животъ. Пазете се отъ простуда и преумора. По възможностъ чистъ въздухъ, спокойствие и силна храна.

Отъ устата на лъкарката машинално се лѣятъ наставенията, изпълнени съ професионално безразличие. Слушамъ я и предъ очитѣ ми застава образа на Свѣтла, който е образъ на хиляди млади захапани отъ туберкулозата. Сбогувахъ се и побързахъ да отида при Свѣтла, въ общата стая, кждѣ спатъ новитѣ бони. Изкачвамъ се по стълбитѣ, а думитѣ на лъкарката „спокойствие, чистъ въздухъ и силна храна звучатъ въ ушитѣ ми и се смѣсватъ съ кикота на жълтата скитница. Свѣтла лежеше. Върху масичката наредила книги. До тѣхъ синия плювалникъ.

— Азъ днесъ напускамъ санаториума, — ѝ казахъ, като погалихъ пламналото ѝ чело.

— Радвамъ се. И здрава, нали! Ти имашъ такъвъ здравъ, свежъ видъ.

— Да, клинически здрава.

— Като се подобри състоянието ми, ще отида на село. Ще дойдешъ и ти, нали! — Кимвамъ глава въ знакъ на съгласие. Спомнихъ си ученическитѣ години. Колко хубави дни, изпълнени съ упорита работа, надежди и ведъръ смѣхъ. Образи се низаха предъ очитѣ ми.

Унесени въ разговоръ, неусѣтно отлѣтѣха нѣколко часа. Сирената на автомобила изсвири. Трѣбваше да се раздѣлимъ.

— До виждане, Свѣтла, — скорошно оздравяване.

— Довиждане и пиши по-често. Пиши новини!

Стискамъ леко овлажнѣлата отъ температура ржка и нѣщо ме бодва въ сърдцето.

Отъ тогава минаха два месеца. Въ последното писмо отъ санаториума писа, че искали да я изпишатъ, защото въздухътъ не ѝ понасялъ. Лъкарката я посъветвала да отида на по-мекъ климатъ. Отслбанала два килограма и правѣла висока температура. Днесъ получихъ пощенска картичка, че вече се е завърнала.

Това е живота на Свѣтла, животъ на хиляди други.

Мъглата става все по-гъста. Не се вижда на две крачки отъ насъ. Навлизаме въ поле. Снѣгъ, мъгла и смъртна тишина, прорѣзана отъ свистенето на тънкия вѣтръ

Лутаме се доста, докато се ориентираме. Ето, най-после, познатиятъ ровъ, изпълненъ сега съ снѣгъ. Едва личи тѣсната дѣска, която служи за мостъ. Уловени за ржка, една следъ друга, минаваме по мостчето и се отзоваваме на другата страна. Напрѣгамъ погледъ въ тъмнината. Малкитѣ кѣшчици изглеждатъ като тъмни размазани петна. Високата тополя предъ дворнитѣ врата на Свѣтлини стърчи самотно. Нейниятъ връхъ се губи въ мъглата. Върху пердето на освѣтения прозорецъ се вижда една прегърбена сѣнка. Почукавамъ леко на прозореца. Сѣнката се раздвижва и следъ малко вратата се отваря. Показа се лелята на Свѣтла, отслабнала и промѣнена много. Застанала на вратата, тя сезира съ слабитѣ си очи въ лицата ни.

— Азъ съмъ Милка, другарката на Свѣтла. Радостна вѣлна за мигъ се разлѣ върху лицето, следъ това бръчкитѣ, сякашъ станаха по-дълбоки и отъ очитѣ рункаха сълзи. Разтвори ржцетѣ си и ме притисна до сухата си гърдь. Усѣщамъ спокойнитѣ удари на изтощеното ѝ сърдце.

— Моята Свѣтла и нея ще загубя, — хълцаше.

Отъ стаята се чу задвена кашлица. Тя бързо избѣрса сълзитѣ си и влиза въ стаята. Влизаме и ние. Свѣтла спи. Диша тежко. Отъ хлѣтнатитѣ ѝ гърди, които бързо се повидгатъ и спадатъ, излизатъ глухи хриптения, единъ особенъ шумъ, сякашъ вѣтръ, преминава презъ шуплива стена. Върху бледитѣ скули пламатъ две червени петна. Изсѣхналитѣ ѝ ржце безпомощно лежатъ върху изтъквания юрганъ. Широко отворенитѣ устни иматъ синкавъ отенѣкъ. По високото ѝ чело блестятъ дребни капчици потъ. Сѣдаме на свободното легло. Оглеждамъ стаята. Толкова години не съмъ идвала тукъ! Все сѣщата обстановка. Две легла, една маса, съ грижливо наредени книги и списания, и старата готварска печка, съ пукната плоча отъ горе. Все сѣщата овехтѣла икона, съ оставени следи по нея отъ досаднитѣ мухи. Върху застлания съ вестникъ столъ, поставенъ до леглото, различни шишенца съ лъкарства, единъ термометръ и синъ плювалникъ.

— Лельо, мамо, — забълнува Свѣтла.

— Тукъ съмъ чедо, — отговаря леля ѝ и бърше облѣното ѝ съ студена потъ чело.

— Ходихте ли въ гърдоболното!

— Да. Прегледахъ я, записаха я въ една тетрадка и казаха да чака редъ. Молихъ ги да я приематъ. „Какво да правимъ, госпожа, — ми каза единъ лъкаръ, — когато за едно легло чакатъ десетъ болни!...

— Кждѣ работишъ сега!

— Кждѣто намѣря — мия, чистя, пера. Но вече силитѣ ме напуснаха и не всѣкждѣ ме взиматъ, като гледатъ, че съмъ стара.

Стара!... А, имаше една четиридесетъ и петъ години. Погледнахъ ржцетѣ — сухи и напукани, съ силно изпъкнали вени, уморено лежатъ върху колѣнетъ ѝ. Тѣ говорѣха, тѣзи ржце, за цѣль единъ свѣтъ, за свѣта на мизерията и надеждата, че утре ще бжде, може би, по-добре отъ днесъ.

— Мамо, — простена Свѣтла и отвори очитѣ си. Тя гледаше така, като че ли се връщаше отъ далеченъ пътъ. Погледътъ ѝ заблужда по стаята. Спрѣ се на леля ѝ. Гледа я дълго, сякашъ искаше да запечати дълбоко въ изтвиващата си паметъ набръчкания ѝ образъ. Усмихна се.

— Свѣтла, имашъ гости.

Тя се обърна и ни погледна. Продъл-

жаваше да се усмихва, но нѣмаше сили да си подаде ржката.

Свѣтла, здравей, и Дончето е тука. Спомняшъ си за нея, нали!

Да спомнямъ си: Гласътъ ѝ изчезналъ съвсемъ. Шепти. Сѣднахме до леглото.

— Сега съмъ по-добре. Много ми е леко, — шепне задъхано тя.

Спомнихъ си за много случаи въ гърдоболното отдѣление, когато умиращитѣ се чувствуваха по-добре и умираха съ пълно съзнание съ мисълта, че ще могатъ да станатъ отъ леглото. Понѣкога жълтата скитница биваше милосърдна къмъ жертвитѣ си. Въ последнитѣ часове отнемаше тежкия камѣкъ отъ гърдитѣ имъ и даваше възможностъ на живота, да вдѣхне въ тѣхъ свежа струя. Краятъ и на Свѣтла наближаваше. Носътъ ѝ се изостри и сѣнкитѣ подъ очитѣ ѝ станаха по-дълбоки.

— Спомняшъ ли си, колко весело прекарвахме на екскурзитѣ! — ме пита тя. Колко слънце, колко просторъ! Искамъ да спя сега. Леко ми е. — Обърна глава та си настарна. Започна да диша съ прекъсване. Пое на два пѣти дълбоко въздухъ, изхлѣца и... свърши. Леля ѝ изохка, прегърна още топло то ѝло и занарежда тихо. Тя нѣмаше сили да изплаче високо своята мъжа.

— Свѣтла, Свѣтла, мое дете, и ти ме остави. Колко жестоко и безсърдеченъ е този „богъ“...

Мълчехме съ приятелката ми. При тази скръбъ думитѣ сѣ излишни. Сълзитѣ капятъ отъ очитѣ ни. Вскрѣдъ жалбитѣ на приведената жена, сякашъ, нѣкой шепне: „Тѣй е тежки зловецъ, задушватъ се морни гърди, а навънъ на кола погребална жълтиятъ призракъ седи.“

Вдигамъ очи и поглеждамъ ликоветѣ на Ботевъ, Смирненски и Златаровъ. Спокойно тѣ бдятъ надъ мъртвата и тѣнитѣ погледѣ, сякашъ, казватъ: „Ще бжде денъ!“

Веса Михайлова

Внимание къмъ литературнитѣ работници

(Продължение отъ I стр.)

имали голѣми имена. И незначителниятъ на пръвъ погледъ литературенъ работникъ може да крие въ себе си заложитѣ на бждащъ знаменитъ писателъ. Въ най-лошиятъ случай, както се изтъква по-горе, той само улеснява проявитѣ и отжпква пѣтя на безспорно талантливитѣ. А това е вече значителна заслуга къмъ българската литература.

Затова всички нейни приятели трѣбва да гледатъ само съ симпатия на новитѣ издѣнки въ литературния ни фронтъ и да не отказватъ възможната морална подкрепа къмъ всички млади литературни работници, въ които проблѣсва надежда за разцѣфване на значителна творческа личностъ.